

הגהות הב"ח

(א) רש"ם ד"ה חמרא
מעילאי עקר כלומר עקר:
(ב) תוס' ד"ה מ"ט האי
חמרא וכו' דנקט הכי
לפי שכך הוא אמת
כשסובר ריב"ל דמתמי
עקר ולכא למימר להאי
טעמא: (ג) ד"ה דרומאי וכו'
שהבאתי לעיל. ג"כ דקד ז"ה
דד"ה טותן לו:

מוסף רש"י

הַבְּזוּק אֶת הַחֲבִית. נָטַל הַיִּמָּה מַעַט וְשִׁמְתָהּ יַמִּנּוּ לִידֵעַ אֵם הֵיין הַטּוֹרֵת בְּחֲבִי חֲבִיתוֹתָיו מִדִּי יוֹם יוֹם וַיִּפְרֹשׂ מִזּו הַחֲבִית הַיּוֹם מִפְּרִישׁ מַעַט לִפִּי מָה שִׁימְכוֹר מִשֵּׁי הָרִי תְּרוּמָה וּמַעַשֵׁר שֶׁל זֶה שֶׁאִין מוֹכֵר וְשׁוֹמֵת בְּצוֹתָהּ חֲבִית וּלְפִיכֵן בְּזוּק דָּלִין מִפְּרִישֵׁן מִן הַחוּמֵן עַל הָרִי דִשִּׁי מִלִּין וְאֵן אֲלִיבָא דְרִבִּי בֶּר' הַמוֹכֵר אֶת הַסְּפִינִי^(ד) וְאֵבֵל לְרִבֵּן לְכַתְּחֵלָה אִין מִפְּרִישֵׁן וְאִם עָשָׂה עֲשׂוֹי: **לְיוֹם מִפְּרִישׁ.** מִשֶּׁאֵר כְּכֹלמוֹר שֶׁמִּפְּרִישׁ מִמֶּנָּה לְלוֹרֵךְ שֶׁאֵר חֲבִית: **וְאַחֵר כֶּךְ.** לְקוֹף חוֹדֵשׁ אִין בְּרִי: **דְּתֵרִיס: כ' ג' יָמִים כו'.^(ה)** לְקַמִּיָּה מִפְּרִישׁ: **מֵאִי קָאֵמֵר.** לִפִּי שִׁשׁ לְפִרְשָׁה בְּצִשִּׁי עֵינִין כְּדִלְקֵמֵן קֻצֵּי לֵה: **כֵּל ג' יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים.** כִּמּוֹן לְבִדְיָקָה וְדֹאִי יִין הִיָּה דְבַפְחוֹת מִנֵּי יָמִים אִין הֵיין נַעֲשֵׂה חוּמֵן וַיִּפֹּה תֵרֵם מֵהַ שֶׁתֵּרֵם בְּצוֹתָהּ ג' יָמִים וְאִלֵּף הַלּוֹקֵס מִמֶּה בְּאֶחָדָן ג' יָמִים לְחוֹזֵר וְלִפְרִישׁ דְּלִפִּי אֵם הַתַּחֲמִיל לְהַחֲמִיץ עִם קִילִיּוֹן יָדִיו אִין שְׁמו חוּמֵן עַד ג' יָמִים וְאֵע"פ שֶׁכֵּבֵר יֵשׁ לוֹ רִיחַ חוּמֵן כְּדִמְפָּרֵשׁ וְאִילֵּל דְּיִדְרֵךְ הֵיין הַמַּחֲמֵץ לִהְיֶיחַ מִתַּחֲלָה רִיחַ חוּמֵן וְהוֹלֵךְ וּמְרִיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שֶׁנִּפְחֵךְ אִפִּי טַעְמוֹ לְחוּמֵן וְקִים לֵהוּ לְרִבֵּן דְּמַשְׁתַּחֲמִיל לְהַחֲמִיץ הֵיין רִיחוֹן כֵּל ג' יָמִים חוּמֵן וְטַעְמוֹ יוֹי וְאֵבֵל מִנֵּי וְאִילֵךְ יִכּוֹל לִהְיוֹת חוּמֵן גִּגְמוֹר: **מִכָּאֵן וְאִילֵךְ סָפֵק.** דְּשִׁמְאָל לֹא הִתַּחֲמִיל לְהַחֲמִיץ עַד ג' יָמִים קוֹדֵם שֶׁנִּמְאָל חוּמֵן וְהַשִּׁמְאָל בְּשַׁעַת מַלְיָהּ הוּא דְנַעֲשֵׂה חוּמֵן הַלֵּכֵךְ הוּא תְּרוּמָה מִכָּל יִיחוּז וְיִתְרוֹס: **מֵאִי טַעְמָא.** הַיּוֹם כֵּל ג' יָמִים רֵאשׁוֹנִים וְדֹאִי יוֹי: **וְגו'.** יָמִים הָאֲחֵרִיוִם סָפֵק מִחוּמֵן: **וְחִמְרָא מַעֲיָלָא עֵקֶר.** ^(ו) כִּמוֹ עֵקֶר

נעקער טעם ווי ממנו ומתחיל להחמיץ מלמעלה צפי החצית ומעט מעט
מתחמץ ויורד כל ג' עד דבסוף ג' נעשה כולו חומץ וכל זמן שלא
החמיץ כולו הוי ריחיה חלל וטעמא חמרל והאי חמרל הא טעימיה
וצדק' האי גברא צפי החצית ומלכל טוב ועדיין לא התחיל להחמ
הוי ריחיה חלל וטעמיה חמרל עד סוף ג' ימים משתחיל להחמיץ
זין המוכר בחנות דלרבי יוחנן הוי זין ומהאי טעמא גופיה הוי ספק
האחרונים שהתחיל להחמיץ והוי טעימיה חמרל עד עכשיו שגמר חמ
ריח כדמפרש ואזיל וכיון דעמא נמלא חומץ ודאי התחיל להריח ריח ח
הראשונים ספק דאמר' שמא עס סילוק ידי הבזוק התחיל להריח וז
ממסחאי עקר. רבותא נקט לאשמועינן דאיכא למימר דלפ' בשעת גדי
דמעילאי עקר איכא לאקומי ספיר כדמפרש ואזיל: **דרומאי משמיה**
הראשונים בין א"ר: ימים אחרונים קאי וה"ק ג' ימים הראשונים ודאי זין
ג': ימים והלכך הוי חמרל דקס ליה רבי יהושע בן לוי בטיטמיה דרר
כדמפרש טעמא לקמן כגון שנמלא חומץ חזק מאד דודאי כבר עבר
משהחמיץ אינו נעשה סיפתקא. ומיהו רבי יוחנן לא מוקי לה בסיפת
למיימר דעס סילוק ידי התחיל להריח ריח חומץ מעט ומההיא שעתא
חמרל הוא כדמוכח רישא וסיפא דקמני אחרונים ודאי חומץ היינו ט
ימים שהתחיל להחמיץ ולסוף ג' נעשה חומץ וצג' האחרונים מתחזק ו
משמיה הוי מפרש בצרימא דקמני ג' ימים ודאי דשעמא מיהא אי א
ככרבי יוחנן דהא דרומאי משמיה דרבי יהושע בן לוי קיימי כוות
בצבית לוקח: **אמר רב כל ג' ימים הראשונים הרי הוא ברשות מוכר.**
ריח חומץ ונהי נמי דריחיה חלל וטעמ' חמרל חמרל הוא אפי' ה
דמי דודאי משתחיל להריח חומץ קופו להעשות חומץ ודמי למוכר
טעמו ואע"פ שסתא הימנו לוקח ולא טעם זו ריח חומץ כשלקחמו
חלל. והא דתנן לקמן בפירקין (דף טז:) המוכר לו לחצירו האחמיץ לא
זין לחצירו והאחמיץ חלל המוכר לו לחצירו ומנלא חומץ אי"נ מוק
גמר להחמיץ מהרה והא דנקט חצית של זין רבותא היא דסד"א

הבודק את החבית להיות מפריש ב'. רבינו שמואל דחק לפרש
שלקח ממנו משהו ומפריש ממנו תרומה ואחר כך טעמו^א
ובחנם דחק שהרי יכול לטעמו בריח אי הוי ריחא חמרא ודאי חמרא
הואו לאיכא ודאי חמרא דריחיה חלא אבל חלא לעולם לא הוי ריחיה
חמרא והא דקאמר לקמן לא טעימיה
ולא עקר דקאמרי לפרש כי דלא משמע
ליה לטעמו בריח:

מִי טַעמָא הָאֵי מַעֲיָא עֵקֶר.
לֹא מִנִּי לְמִמֶּר דְּלִי' יוֹחֵן
מִתַּחְתִּי עֵקֶר דֹּא"ר מִנָּא לִיָּה דְכָל ג'
יָמִים הָרַשָּׁאוֹנִים הִיָּה וְדִלִּי יִין דְּלִמָּא
בְּשַׁעָה שְׁטַעֲמֻ כְּכֹר נַעֲקֵר טַעֲמֻ
מִתַּחְתִּי ב' יָמִים אֲבָל אִין לֹמֶר שְׂכַכְּר
נַעֲקֵר טַעֲמֻ מִתַּחְתִּי ג' יָמִים דִּלִּין
סְבָרָא לֹמֶר שְׂפִירָא חוּמָן גְּמֹר
לְמַטָּה וְלַמַּעְלָה הוּא רִיחִיָּה ט' (חֲלָא)
וְטַעֲמָא חֲמֵרָא:

מא' טעמא האי חמרא מתתאי עקרא. תימא דמנא ליה נגממא ליפולוגניהו צהכי כיון דמאי למימא לכ"ע מעילא^ב ו"ל^א דנקט הכי לפי ו' שפזר שכן הוא אמת דמתתאי עקרא וליכא למימא אמת טעמא דמתתאי עקרא לחוד^א (ולעולם) דקסבר רישיה חלא וטעמא חמרא חמרא דא"כ ג' ימים האחרונים אמאי הוי ודאי חומץ דלמא כל ג' ימים הוי רישיה חלא וטעמא חמרא והשתא הוי דנגמא טימיו:

דרומאי מתנו. פירש רבינו
שמואל דהלכה כר'
יוחנן דקיימי דרומאי כוותיה וכן
נראה דרבא גמי קאי כוותיה צפרק
צתרא דע"ז (דף סו: ושם ד"ה
ורבא) שהבאחי לעיל (א):

כ ג' ימים הראשונים ברשות מוכר. ואפי' נתן לו הלוקח מעות יחזיר לכיון דנראה חומץ יצטרף בשעת מכירה ריחיה חלל ואחאי ג' פ' שטעמו והוא ריחיה חמרא ודאי לא

ימיו בחר דעומימה התחיל להחמין
 וכן ולא בחר ריחא וחמרא הוא והיינו
 ודאי חומץ דאיכא למימר זה ג' ימים
 והוי טבל גמור דר' יהושע אזיל בחר
 לא נעשה חומץ גמור ואפי' ג' ימים
 בחדות לאו חמרא הוא: מ"ט חמרא
 דכלל או דלאפי' ס"ל נמי דרדבי יוחנן
 בצרייתא ג' ימים ודאי בין אל' ימים
 דר' הוי ריחיה חלא וטעמיה חמרא עד
 דא חמרא הוא: אחרונים ודאי חומץ.
 אזיל ונתחוק כל כך דבבביר מג' ימים
 מנא סיפתקא ול"ש חומץ כל ג' ימים
 חלא הוא א"כ אמאי ודאי יין האיכא
 לעולם ריחיה חלא וטעמיה חמרא
 חוק יותר מדיא שהדבר ידוע שזה ו'
 רמאן פטע ליה. רב יוסף לאבדי כמי
 דוד חמץ כרבי יוחנן כו'. וכן דהלכתא
 ומיילא. בתוך אותה חבית של מוכר
 בפחות מג' ימים משהתחיל להריח
 ל כבר גרסוהו וכמי שמכר לו חומץ
 מזה הקספיה (עליל דף עב:) דהוא מקח
 בשר ידוע דבשעת מכירה הוי ריחיה
 חמץ ג' אבל תוך ג' לא קרינן המוכר
 בשר רבי חנינא דאיכא למימר נקנן
 ה ליה לשהוי וליפטר מוכר קמ"ל:
 ושמאל

מאד: איבעיא להו כמאן פשט. רב יוסף לאביי אי כר

דאזערנעם ודאי חומץ כגון דאשטאכע חלא סיפּטקא. כלומר חומץ חזק דאי לא דעקער תלתא יומי מקמי הכי לא הוה משתכח חלא סיפּטקא כלומר מוכר. ויכול לחזור לזקח:

לא א מיי פ"ה מהל'
תרומות הל' כד סמג
עשין קלד (טו"ד ס' שלא)
[וצרז אלפס ערבי פסחים דף
קט.]:
לב ב מיי וסמג וטור
[ורי"ף] שס:
לג ג מיי פכ"ט מהל' שבת
הלכה יז טו"ע ד"א ס' ס'
דד סעף ג וס' רעב ס"ג
[וצרז אלפס שס]:

רבינו גרשום

[illegible]

(א) נראה דש"ל כלומר ימים ראשונים ספק הוא וכו'. (ב) ש"ל האחרונים ודאי חומץ כו'.